

ผลการใช้ชุดการเรียนรู้ My Happy Home ที่มีต่อการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย

The Effects of My Happy Home Learning Package on Self-Management of Young Children

เบญจวรรณ จันไทย¹ ปิยะนันท์ หิรัณยชโลธร² ชลาธิป สมาหิโต³
Benjawan Jantai, Piyanan Hirunchalothorn, Chalutip Samahito

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดการเรียนรู้ My Happy Home ที่มีต่อการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชายหญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตบางนา กรุงเทพมหานคร จำนวนนักเรียน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) ชุดการเรียนรู้ 8 ชุด 24 กิจกรรม และ 2) แบบประเมินพฤติกรรมการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง การควบคุมและการจัดการพฤติกรรม การวางแผนและการลงมือปฏิบัติ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการใช้ชุดการเรียนรู้ My Happy Home มีคะแนนเฉลี่ยของการจัดการตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนการใช้ชุดการเรียนรู้ My Happy Home โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการควบคุมและการจัดการพฤติกรรม รองลงมา คือ ด้านการวางแผนและการลงมือปฏิบัติ และด้านการรู้จักอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง ตามลำดับ

คำสำคัญ (Keyword): ชุดการเรียนรู้ My Happy Home; การจัดการตนเอง; เด็กปฐมวัย

Abstract

The results of the study revealed that the children who received My Happy Home learning package on self-management have higher posttest mean score than the pretest. The aspect with the highest mean was self control and behavior

Received: 2022-07-25 Revised: 2022-09-02 Accepted: 2022-09-03

¹ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปฐมวัยศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Master of Education Program in Early Childhood Education Department of Education Kasetsart University. Corresponding Author e-mail: arina.m@ku.th

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน Faculty of Education, Kasetsart University, Bangkhen Campus

³ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน Faculty of Education, Kasetsart University, Bangkhen Campus

management, follow by planning and doing and knowing their own feelings, respectively. The objective of this study was to investigate the effects of My Happy Home learning package on self-management of young children. The target in the study were 5 preschool boys and girls, with 5-6 years old, who were studying in Kindergarten 3, second semester of 2020 academic year at Ramkhamhaeng University Demonstration School Bangna Campus, Bangkok. The instruments in this study include 1) 8 learning activity sets, 24 activities and 2) a self-management behavior assessment form of young children in 3 aspects as knowing their own feelings, self control and behavior management, planning and doing. The data were analyzed by means, percentage and content analysis

Keywords: My Happy Home learning Package, Self-Management, Young Children

บทนำ (Introduction)

สถานการณ์ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้าน สังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี สุขภาพ ภัยพิบัติต่างๆ รวมถึงการศึกษา และในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของโลกตั้งแต่ในปี 2019การแพร่ระบาดของไวรัส covid-19 จนมาถึงยุคปัจจุบันผลกระทบครั้งนี้ทำให้มีการศึกษาระบบการศึกษาทั่วโลก ซึ่งไม่สามารถจัดการเรียนการสอนภายในชั้นเรียนหรือที่โรงเรียนได้ ทำให้ระบบการเรียนรู้ของผู้เรียนเปลี่ยนไปเป็นรูปแบบออนไลน์ ผลกระทบที่มีต่อระบบการศึกษา ผู้เรียน ระบบบริหารจัดการของโรงเรียน ผู้ปกครอง และ ครู ครูจะต้องปรับรูปแบบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ยิ่งในช่วงปฐมวัยนั้นถือว่าเป็นช่วงวัยที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากที่เด็กจะต้องได้รับการส่งเสริมพัฒนาอยู่เสมอ จึงสอดคล้องกับ Freud (1904) เชื่อว่าความสำคัญของเด็กวัย 5 ปีแรกของชีวิต ซึ่งเป็นวัยที่สำคัญที่สุดของชีวิต การพัฒนาการที่ดีและเป็นพื้นฐานของชีวิตของมนุษย์จะมีความสำคัญในช่วงอายุ 5ปีแรก ถ้าเด็กได้รับการพัฒนาที่ดีจะส่งผลให้เด็กมีทักษะด้านอารมณ์ สังคม จึงสอดคล้องกับ หลักสูตรการศึกษา ปฐมวัย (2560) ให้ความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์และทักษะทางสังคม เพื่อเด็กได้แสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกที่เหมาะสมกับวัย เช่นการเล่นอย่างมีความสุข ร่าเริงมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ผู้อื่น การแสดงออกถึงความเชื่อมั่นในตนเอง ผ่านการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ให้สอดคล้องกับยุคปัจจุบัน เปิดให้เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัวในชีวิตประจำวัน และการอดทนรอคอยตามวัย จึงสอดคล้องกับหลักทฤษฎี Erikson (1902) ที่เชื่อว่าทักษะด้านอารมณ์ สังคม คือการทำความเข้าใจพฤติกรรมเด็กจะต้องศึกษาการอบรมเลี้ยงดู สภาพสังคม ความเป็นอยู่ของเด็ก ที่มีผลต่อการส่งเสริมต่อทักษะด้านต่างๆของเด็ก โดย Erikson เชื่อว่าเด็กที่อยู่ในช่วงวัย 3-6 ปี จะอยู่ในขั้น ความคิดริเริ่ม หรือความรู้สึกผิด การรับรู้อารมณ์ของตนเองและผู้อื่นจัดการอารมณ์และพฤติกรรมของตนเอง เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ อย่างเหมาะสม

การจัดการตนเอง (self – management) เป็นทักษะด้านสังคมที่สำคัญและจำเป็นอย่างมากต่อการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันของมนุษย์ทุกคน รวมถึงเด็กปฐมวัย จึงสอดคล้องกับ ธีรพร จารุไพศาล (2560) เชื่อว่า การจัดการตนเอง (Self-management) คือการปฏิบัติตนในสถานะที่ทุกอย่างที่เป็นเชิงบวก มีอารมณ์ที่ดี เช่น มีความสุข สนุก ส่งผลให้แสดงพฤติกรรมที่ดีออกมา เช่น ทำงานอย่างกระตือรือร้น พุดจากับผู้อื่นอย่างสุภาพ ให้กำลังใจผู้อื่น เมื่อเด็กอยู่ในสถานะที่ทุกอย่างไม่ได้เป็นไปตามต้องการ เด็กสามารถรับรู้ถึงอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดของเด็กที่จะจัดการกับสถานการณ์หรือพฤติกรรมต่างๆ ดังนั้นการจัดการตนเอง จึงเป็นทักษะที่โรงเรียนในต่างประเทศให้ความสนใจในการส่งเสริมเด็กจึงมีการกล่าวถึงในหลักสูตรของการศึกษาปฐมวัยในหลายประเทศ เช่น Ministry of Education Singapore (2013) ได้กำหนดเกี่ยวกับการจัดการตนเองให้เป็นส่วนหนึ่งในมาตรฐานของการพัฒนาด้านอารมณ์และสังคม และ Florida Department of Education (n.d)

จากการสังเกตพฤติกรรมและการประเมินพัฒนาการของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 /1 ครูได้รายงานเกี่ยวกับพฤติกรรมและการประเมินพัฒนาการของเด็กให้ผู้ปกครองทราบ พบว่า การจัดการตนเอง ของเด็กบางส่วนในการจัดการอารมณ์และการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมที่ส่งผลต่อ ผู้อื่นและเมื่อเด็กได้รับมอบหมายงาน ในบางครั้งเด็กไม่สามารถปฏิบัติงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด จึงอาจส่งผลให้เด็กที่อยู่ในช่วงเลื่อนขั้นระดับประถมศึกษาปีที่ 1 โดยเด็กจะต้องเตรียมความพร้อมต่างๆ เช่น การจัดการตนเองเกี่ยวกับอารมณ์ การรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายเพิ่มขึ้น การวางแผนในกิจวัตรประจำวันหรือการทำงาน จึงทำให้ผู้วิจัยหาแนวทางในการส่งเสริมการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยจึงได้จัดทำชุดการเรียนรู้ My Happy Home

วัตถุประสงค์ของการศึกษา (Research Objectives)

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดการเรียนรู้ My Happy Home ที่มีต่อการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย

สมมติฐานของการวิจัย (Research Objectives)

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการใช้ชุดการเรียนรู้ My Happy Home ที่มีต่อทักษะจัดการตนเอง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1.รูปแบบการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Design) ผู้ศึกษาได้ใช้แบบแผนการทดลองแบบ The single group pretest – posttest design โดยศึกษาผลของการใช้ชุดการเรียนรู้ My Happy Home ที่มีต่อการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย ทั้ง 3 ด้านได้แก่ 1. ด้านการ

รู้จักอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง 2. ด้านการควบคุมและการจัดการพฤติกรรม 3. ด้านการวางแผนและการลงมือปฏิบัติ

2.กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัยชาย - หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2/2564 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงวิทยาเขตบางนา เขต ประเวศ แขวง ดอกไม้ จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 คน โดยเลือกกลุ่มเป้าหมายจากการสังเกตพฤติกรรมในขณะเรียนออนไลน์ และการประเมินพัฒนาการของเด็กประจำภาคเรียน และได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองในการเลือกกลุ่มเป้าหมายในครั้งนี้

3.เครื่องมือที่ใช้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่

1.ชุดการเรียนรู้ My Happy Home ที่มีต่อการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการจัดการตนเอง จากการศึกษาผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับทักษะการจัดการตนเองของ Casel (2020) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการตนเองคือความสามารถในการจัดการอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมของตนเองอย่างเหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งรวมถึงความสามารถในการปฏิบัติพฤติกรรมให้เกิดความพึงพอใจ และการจัดการกับความเครียด การคิดแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม

2.คู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้ My Happy Home ที่มีต่อการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการจัดการตนเอง Casel (2020) และศึกษาขั้นตอนการสร้างชุดการเรียนรู้ของ สุวิทย์ มูลคำ (2552, อ้างใน สิริดา เอี่ยมมา, 2555 : 22) ได้เสนอขั้นตอนในการสร้างชุดการเรียนรู้ โดยมีชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมด 8 ชุด 24 กิจกรรม เรื่องราวเกี่ยวกับการจัดการตนเอง

3. แบบประเมินพฤติกรรมการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย โดยใช้แบบประเมินด้วยวิธีการ สังเกตแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ ใส่คะแนนในช่องที่ตรงกับสภาพจริงมากที่สุด มี ระดับคะแนน 3 ระดับคือ 2 คะแนน และ 1 คะแนน โดยมุ่งวัดพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการจัดการตนเอง 3 ด้าน คือ 1. ด้านการรู้จักอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง 2. ด้านการควบคุมและการจัดการพฤติกรรม 3. ด้านการวางแผนและการลงมือปฏิบัติ

4. แบบบันทึกสังเกตพฤติกรรมการจัดการตนเองเด็กปฐมวัย

4.การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้ระยะเวลาทดลอง 8 สัปดาห์ ตั้งแต่เดือนเมษายน - พฤษภาคม 2565 ผู้ศึกษาดำเนินการ 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ขั้นสร้างความเข้าใจ ใช้ระยะเวลา 1 สัปดาห์ ดำเนินการดังนี้

1. เชิญผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมโดยเป็นการพูดคุยผ่านทางเครือข่ายออนไลน์เกี่ยวกับการใช้ชุดการเรียนรู้ My Happy Home ให้ความรู้ผู้ปกครองกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย

2. การพบปะพูดคุยกับเด็กผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อทำแบบทดสอบวัดพฤติกรรมการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยพร้อมกัน และดำเนินการส่งชุดกิจกรรมไปยังที่บ้าน

ระยะที่ 2 ขึ้นดำเนินการทดลอง ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์

1. ผู้ปกครองทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่บ้าน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ My Happy Home ทั้ง 8 ชุด 24 กิจกรรมและให้ผู้ปกครองสังเกตพฤติกรรมของเด็ก และบันทึกพฤติกรรมของเด็กผ่านแบบบันทึกพฤติกรรม

2. ผู้ปกครองบันทึกภาพ หรือถ่ายวิดีโอเด็กขณะทำกิจกรรม และภาพผลงานของเด็ก

5.สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับการบรรยายพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยและ โดยใช้สถิติวิเคราะห์การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง การใช้สถิติการหาค่าเฉลี่ยร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยการจัดการตนเองในภาพรวมก่อนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยคือ 13.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคือ 2.17 และหลังการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยคือ 22.6 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคือ 2.97 โดยนำค่าเฉลี่ยก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้มาเปรียบเทียบกัน พบว่า เด็กปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยของ คะแนนการใช้ชุดการเรียนรู้ My Happy Home ที่มีต่อการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้

ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย แยกเป็นรายด้านก่อนและหลังการใช้ชุดการเรียนรู้ My Happy Home พบว่า คะแนนเฉลี่ยการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านการรู้จักอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ย ($\mu = 7$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($\mu = 3.8$) มีผลต่างของคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 3.2 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังการทดลอง ($\sigma = 1.58$) น้อยกว่าก่อนการทดลอง ($\sigma = 3.8$) มีผลต่างของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 2.22

คะแนนเฉลี่ยการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านการควบคุมและการจัดการพฤติกรรม หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ย ($\mu = 8.2$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($\mu = 4.4$) มีผลต่างของคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 3.8 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังการทดลอง ($\sigma = 0.44$) น้อยกว่าก่อนการทดลอง ($\sigma = 1.14$) มีผลต่างของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.7

คะแนนเฉลี่ยการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านการวางแผนและการลงมือปฏิบัติ หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ย ($\mu = 7.8$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($\mu = 4.8$) มีผลต่างของคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 3 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังการทดลอง ($\sigma = 0.83$) น้อยกว่าก่อนการทดลอง ($\sigma = 1.30$) มีผลต่างของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.47

จากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการใช้ชุดการเรียนรู้ My Happy Home รายด้าน 3 ด้าน คือด้านการรู้จักอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง ด้านการควบคุมและการจัดการพฤติกรรม และ ด้านการวางแผนและการลงมือปฏิบัติ พบว่าคะแนนเฉลี่ยการจัดการตนเองทั้ง 3 ด้านเพิ่มสูงขึ้นหลังการทดลองเมื่อเทียบกับก่อนการทดลอง โดยเรียงลำดับด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการควบคุมและการจัดการพฤติกรรม รองลงมาคือ ด้านการวางแผนและการลงมือปฏิบัติ และด้านการรู้จักอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการชุดการเรียนรู้ My Happy Home แยกเป็นรายด้านก่อนและหลังได้รับการทดลอง

(N = 5)

การจัดการตนเอง	ก่อนจัดกิจกรรม		หลังจัดกิจกรรม		ผลต่างของคะแนน(D)
	μ	σ	μ	σ	
1. ด้านการรู้จักอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง	3.8	0.83	7	1.58	3.2
2. ด้านการควบคุมและการจัดการพฤติกรรม	4.4	1.14	8.2	0.44	3.8
3. ด้านการวางแผนและการลงมือปฏิบัติ	4.8	1.30	7.8	0.83	3

การวิเคราะห์แบบสังเกตพฤติกรรมเด็กปฐมวัยต่อการใช้ชุดการเรียนรู้ My Happy Home ผู้ศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยเข้าใจถึงอารมณ์และแสดงออกถึงพฤติกรรม การจัดการตนเองได้ดีในเรื่องของการวางแผนและการปฏิบัติงานได้อย่างสำเร็จ โดยเริ่มจากการใช้ชุดการเรียนรู้กิจกรรมการฟังนิทานการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะและการร่วมพูดคุยสนทนากับผู้ปกครอง เด็กมีความเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นมากขึ้น และแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับตนเองและผู้อื่นได้เป็นอย่างดีเหมาะสมและสามารถสังเกตรับรู้ผ่านสื่อที่เป็นรูปธรรม ดังนี้

ด้านการรู้จักอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง ในช่วงแรกเด็กยังไม่สามารถบอกได้ว่าอารมณ์ของตนเองคืออารมณ์อะไรได้แต่แสดงพฤติกรรมของตนเองออกมา ผ่านท่าทางสีหน้า เมื่อเด็กได้ทำกิจกรรม ชุดการเรียนรู้ที่ 1 และ 2 เด็กเริ่มที่จะถามเกี่ยวกับเนื้อหาของนิทาน เช่น ทำไมสิงโต ถึงเป็นแบบนั้น และเด็กได้รับการอธิบายเกี่ยวกับนิทานและกิจกรรมเด็กเริ่มที่จะเข้าใจในการแสดงออกของอารมณ์มากขึ้น เมื่อเด็กได้ใช้ชุดการเรียนรู้ที่ 3-6 พบว่า เด็กบอกได้ว่าตนเองรู้สึกอย่างไร เช่น เมื่อได้ทำกิจกรรมหรือได้ทำในสิ่งที่ต้องการ และสามารถบอกได้ว่า รู้สึกดีใจและสนุกมากเลยคะ พร้อมยิ้ม เมื่อเด็กได้รับของที่เด็กอยากได้ เด็กรู้จักที่จะพูดว่าขอบคุณ หนูดีใจมากเลยคะ และชอบมากคะ และเมื่อเด็กได้ใช้ชุดการเรียนรู้ที่ 7-8 พบว่า เด็กส่วนใหญ่เด็กสามารถที่จะแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกของตัวเองได้อย่างชัดเจน เช่น ในวันนั้นที่หนูร้องไห้ หนูเสียใจที่แม่ไม่ได้พาไป เมื่อก่อนบางนา

ด้านการควบคุมและการจัดการพฤติกรรม ในช่วงแรกเด็กยังไม่สามารถบอกได้ว่า การกระทำของตนเองส่งผลต่อผู้อื่นอย่างไร ก่อนได้รับการใช้ชุดการเรียนรู้ เช่น เด็กจะนั่งร้องไห้ เมื่อทำกิจกรรมภายในชั้นเรียนออนไลน์ไม่ทัน เมื่อเด็กได้ใช้ชุดการเรียนรู้ ชุดที่ 1และ2 พบว่าเด็กเริ่มที่จะบอกได้ว่าพฤติกรรมที่ตนเองแสดงออกมา คืออะไร เช่น เมื่อไม่ได้สิ่งของที่ต้องการ เด็กจะกระตือรือร้น แต่เมื่อได้รับคำชี้แนะจากผู้ปกครองถึงพฤติกรรม เด็กเริ่มที่จะเข้าใจว่า ทำแบบนี้ไม่ดี และเมื่อได้รับชุดการเรียนรู้ที่ 3 ถึง 6 พบว่าเด็ก มีความเข้าใจในการกระทำของตนเองต่อคนรอบข้างมากขึ้น เช่น ถ้าหนูทำงานบ้านช่วยแม่หรือช่วยเหลือทุกคนในบ้านก็จะรักหนู และในวันถัดมาเด็กก็สามารถที่จะช่วยเหลือคนในบ้านได้ เช่น ล้างรถ เก็บผ้า และเมื่อเด็กได้รับชุดการเรียนรู้ที่ 7-8 พบว่า เด็กส่วนใหญ่เด็กสามารถที่จะบอกได้ว่าพฤติกรรมแบบไหนดีหรือไม่ดี เช่น ถ้าเล่นกับเพื่อนห้ามแกล้งเพื่อนหรือทำร้ายร่างกายเพื่อน ต้องแบ่งของเล่นด้วยกัน และ เด็กสามารถที่จะควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ เช่น เด็กบอกกับคุณแม่ว่า หนูรู้สึกเสียใจมากนะคะ ที่เพื่อนได้อยู่ห้องเดียวกัน แต่หนูก็สามารถมาเจอเพื่อนได้ตอนหลังเลิกเรียน

ด้านการวางแผนและการลงมือปฏิบัติ ในช่วงแรกเด็กไม่สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จด้วยตนเอง โดยจะต้องคอยมีผู้ปกครองคอยกระตุ้นหรือคอยช่วยเหลือ และเมื่อได้รับชุดการเรียนรู้ 1และ 2 พบว่า ในการทำกิจกรรมต่างๆ ผู้ปกครองจะต้องถามถึงการทำงาน เช่น ครูให้ประดิษฐ์ฟาร์มสัตว์ ลูกจะอะไร ลูกตอบ ทำอะไรก็ได้ และนั่งนิ่ง โดยจะมีผู้ปกครองคอยกระตุ้นอยู่ เมื่อได้รับชุดการเรียนรู้ที่ 3-6 เด็กเริ่มมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป เด็กมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมมากขึ้น เช่น เด็กถามแม่ว่า ครูให้ทำอะไร ครูให้ถุงบินแบ็ก ต้องทำยังไงครับ แม่อธิบายขั้นตอนการทำให้เด็กฟัง และเด็กก็สามารถนั่งทำกิจกรรมได้สำเร็จ ด้วยตนเอง และเมื่อเด็กได้รับชุดการเรียนรู้ที่ 7-8 พบว่าเด็กส่วนใหญ่สามารถที่จะกำหนดในการทำกิจกรรมหรือวางแผนขั้นตอนการทำงานได้สำเร็จด้วยตนเอง เช่น เมื่อครูให้ประดิษฐ์หน้ากากของจู้ เด็กสามารถที่จะบอกผู้ปกครองได้ว่าจะทำอะไรและ จะทำอย่างไรก่อน และเด็กส่วนใหญ่สามารถปฏิบัติได้สำเร็จด้วยตนเอง

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดการเรียนรู้ My Happy Home ที่ส่งเสริมการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการใช้ชุดการเรียนรู้ My Happy Home มีทักษะการจัดการตนเอง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ผู้วิจัยมีข้ออภิปราย 2 ประเด็น คือชุดการเรียนรู้ My Happy Home เพื่อส่งเสริมการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1.การใช้ชุดการเรียนรู้ My Happy Home ผลการศึกษา พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้ใช้ชุดการเรียนรู้ My Happy Home มีคะแนนเฉลี่ยของการจัดการตนเองหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ทั้งโดยรวมและรายด้านจะเห็นได้ว่าชุดการเรียนรู้ My Happy Home ช่วยส่งเสริมการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น

โดยกิจกรรมพืชมินิ ทำให้เด็กเข้าใจถึงการแสดงออกทางอารมณ์ในรูปแบบต่างๆ ได้อย่างชัดเจนและสามารถสื่อสารได้ว่าอารมณ์และการแสดงออกของพฤติกรรมของแต่ละตัวละครส่งผลกระทบต่อคนรอบข้างอย่างไร เด็กได้รู้จักวิธีการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรม และเรียนรู้การแสดงออกทางอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม กิจกรรมเคลื่อนไหวมีการส่งเสริมให้เด็กได้มีการจัดการตนเองเกี่ยวกับการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรม ให้เด็กได้ฝึกสมาธิ ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ส่งเสริมให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมร่วมมือกับบุคคลภายในครอบครัว ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนอย่างไรให้เหมาะสม การปฏิบัติตนในเชิงบวกต่อผู้อื่น และเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้สามารถคิดวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวเด็กเอง ผ่านการพูดคุยกับผู้ปกครองและสามารถบอกแนวทางในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรม กิจกรรมศิลปะ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดและการวางแผนที่ดี ทำให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ และคิดต่อยอดจากผลงาน ของตนเองเด็กสามารถกำหนดและวางแผนในการทำกิจกรรมและลงมือปฏิบัติกิจกรรมได้สำเร็จ กิจกรรมประกอบอาหารเป็นกิจกรรมที่เด็กส่วนใหญ่ชื่นชอบเพราะเด็กได้ลงมือทำและรับประทานอาหารที่ได้ลงมือทำด้วยตนเอง ช่วยให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมาย การวางแผน หรือการปฏิบัติตามขั้นตอนได้อย่างถูกต้อง ทำให้เด็กเกิดความสุข สนุกสนาน เกิดการคิดแก้ไขปัญหาที่ดี เรียนรู้ยังช่วยส่งเสริมให้เด็กมีสมาธิที่ดีในการทำกิจกรรม ส่งเสริมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองทำให้เด็กเกิดทักษะการคิด การวางแผน การลองผิดลองถูก การทำงานตามขั้นตอน กิจกรรมภายในชุดการเรียนรู้ยังส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์การต่อยอดผลงานศิลปะ นอกเหนือจากที่ชุดกิจกรรมกำหนด ทำให้เด็กได้คิดผลงานชิ้นใหม่ๆ เพิ่มขึ้น เกิดทักษะการแก้ไขปัญหา ชุดการเรียนรู้ทำให้เด็กและผู้ปกครองได้มีกิจกรรมปฏิบัติร่วมกันในช่วงสถานการณ์โควิดและยังช่วยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมเด็ก โดยชุดการเรียนรู้ได้รับการสนับสนุนความร่วมมือของผู้ปกครองในการใช้ชุดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมต่างๆ ศึกษาจึงได้เห็นความสำคัญเกี่ยวกับการร่วมมือของผู้ปกครองที่ส่งเสริมทักษะการจัดการตนเองของเด็กเป็นส่วนที่สำคัญ ช่วยส่งเสริมให้เด็กมีสมาธิที่ดีในการทำกิจกรรม ส่งเสริมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองทำให้เด็กเกิดทักษะการคิด การวางแผน การลองผิดลองถูก การทำงานตามขั้นตอน

กิจกรรมภายในชุดการเรียนรู้ยังส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์การต่อยอดผลงานศิลปะนอกเหนือจากที่ชุดกิจกรรมกำหนด ทำให้เด็กได้คิดผลงานชิ้นใหม่ๆ เพิ่มขึ้น เกิดทักษะการแก้ไขปัญหา ชุดการเรียนรู้ทำให้เด็กและผู้ปกครองได้มีกิจกรรมปฏิบัติร่วมกันในช่วงสถานการณ์โควิดและยังช่วยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมเด็ก โดยชุดการเรียนรู้นี้ได้รับการสนับสนุนความร่วมมือของผู้ปกครองในการใช้ชุดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมต่างๆ ผู้วิจัยจึงได้เห็นความสำคัญเกี่ยวกับการร่วมมือของผู้ปกครองที่ส่งเสริมทักษะการจัดการตนเองของเด็กเป็นสิ่งที่สำคัญ

2.การจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย ทั้ง 3 ด้าน คือด้านการรู้จักอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง ด้านการควบคุมและการจัดการพฤติกรรม และด้านการวางแผนและการลงมือปฏิบัติ พบว่าหลังการทดลองคะแนนเฉลี่ยการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยเพิ่มสูงขึ้นทั้ง 3 ด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการควบคุมและการจัดการพฤติกรรม รองลงมาคือ ด้านการวางแผนและการลงมือปฏิบัติ และด้านการรู้จักอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง

การควบคุมและการจัดการพฤติกรรม เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยหลังการเรียนรู้ที่สูงสุด เนื่องจากการแสดงออกทางพฤติกรรมของเด็กสามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนและมีการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมได้อย่างดี โดยเด็กได้ทำกิจกรรมภายในชุดการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมให้เด็กได้รู้จักวิธีการจัดการกับอารมณ์และพฤติกรรมของตนเอง เด็กเกิดการเรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับอารมณ์และการกระทำของตนเอง ผ่าน กิจกรรมฟังนิทาน ส่งเสริมให้เด็กรู้จักวิธีการจัดการกับอารมณ์พฤติกรรมที่เป็นเชิงบวกหรือเชิงลบ เช่น เมื่อเด็กได้รับของขวัญจากผู้ใหญ่ เด็กกล่าวคำว่าขอบคุณ และพร้อมยกมือไหว้ เมื่อเด็กรู้สึกโกรธ เด็กจะหายใจเข้าลึกๆ นับ 1-10 และกิจกรรมเกมการศึกษาที่ส่งเสริมให้เด็กได้ปฏิบัติหรือเล่นเกมในการควบคุมพฤติกรรมของตนเองเมื่อมีอารมณ์ต่างๆ เช่น เมื่อเด็กต้องการของเล่นแต่กลับไม่ได้ เด็กสามารถบอกได้ว่า ไม่เป็นไรครับ ของเล่นที่บ้านเยอะแล้ว และ เด็กไม่อยากเรียนพิเศษ เด็กก็บอกกับแม่ว่าวันนี้ขอหยุดได้ไหม หนูต้องขอโทษด้วยนะค่ะ ที่ไม่อยากเรียนพิเศษวันนี้ เพราะ ยังรู้สึกเหนื่อยกับการเดินทางเมื่อวานค่ะ เด็กสามารถปฏิบัติตนช่วยเหลือผู้ครองภายในครอบครัว และรับรู้ว่าการกระทำของตนเองส่งผลที่ดีต่อผู้อื่นอย่างไร โดยผ่านการร่วมผู้คุยกับผู้ปกครองถึงการปฏิบัติตนของเด็กต่อคนในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับ ปราบธนา หาญเมธี (2021) ที่กล่าวว่า เด็กที่อยู่ท่ามกลางการอยู่ร่วมกันกับคนอื่น ซึ่งทำให้เด็ก ได้ฝึกทักษะการจัดการตนเองเรียนรู้ที่จะเข้าใจและการจัดการอารมณ์ของตนเอง รู้จักควบคุมหรือแสดงอารมณ์และพฤติกรรมออกมาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ คำนี้ถึงความเหมาะสม ไม่ทำลายความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับคนอื่นได้ และที่สำคัญไม่ทำร้ายผู้ใดให้เดือดร้อนเสียหาย เด็กต้องใช้เวลาลดอดวัยเด็กเพื่อเรียนรู้ทักษะเหล่านี้ท่ามกลางการอยู่ร่วมกับคนอื่นฝึกฝนอย่างต่อเนื่องจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะที่ดี

การวางแผนและการลงมือปฏิบัติ เป็นด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยรองจากด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด การกำหนดเป้าหมายและการวางแผนลงมือปฏิบัติกิจกรรม เด็กเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายในการทำกิจกรรมและสามารถปฏิบัติงาน หรือกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายได้เสร็จตามที่กำหนด เมื่อเด็กได้เรียนรู้กิจกรรมต่างๆ ภายในชุดการเรียนรู้ พบว่าเด็กส่วนใหญ่ มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมมากขึ้น เด็กมีความต้องการที่จะทำกิจกรรมต่างๆ เช่นกิจกรรม

ประดิษฐ์ กิจกรรมประกอบอาหาร ที่อยู่ภายในชุดกำหนดไว้ให้ เด็กเริ่มที่จะสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมในแต่ละสัปดาห์มีกิจกรรมอะไรบ้าง ในบางกิจกรรมเด็กสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเองโดยไม่ได้สอบถามผู้ปกครอง เพราะเด็กดูจากอุปกรณ์ ที่กำหนดให้ หรือในบางครั้ง ผู้ปกครองบอกแค่ชื่อของกิจกรรม เด็กก็สามารถ ตอบผู้ปกครองได้ว่าครูให้ประดิษฐ์ ใช้ไหมครับแม่ และเด็กบอกกับผู้ปกครองเกี่ยวกับงานที่ต้องการจะทำหรือกิจกรรมต่างๆ โดยผู้ปกครองใช้คำถามในการกระตุ้น เด็กให้เกิดการคิดวางแผน คิดกำหนดเป้าหมายในการทำกิจกรรม เช่น เด็กบอกกับผู้ปกครองว่า “หนูจะประดิษฐ์มงกุฎใช้เศษผ้าในการทำมงกุฎเพื่อให้ผ้าคลุมหน้าไว้คะ ผู้ปกครองก็ถามคำถามกับเด็ก แล้วหนูจะทำไมยังงี้ก่อน” เด็กก็สามารถบอกขั้นตอนการทำมงกุฎได้ เมื่อเด็กได้ทำกิจกรรมที่หลากหลายทำให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ ต่อยอดจากกิจกรรม ที่กำหนดไว้ ทำให้เด็กเกิดการวางแผนในการทำกิจกรรม การเล่น หรือการคิดแก้ไขปัญหาเมื่อ เด็กปฏิบัติกิจกรรม เช่น กิจกรรมประกอบอาหาร พบว่า อุปกรณ์ที่จัดเตรียมให้ ไม่พอสำหรับความต้องการเด็ก ผู้ปกครองได้ใช้คำถามกระตุ้นเด็ก แล้วหนูจะทำไมอย่างนี้ เมื่อหนูอยากทำต่อแต่ขนมปังหมดแล้ว “เด็ก หนูไม่ใช่ขนมปังก็ได้คะ หนูเอาแป้งโรตีสี่ที่คุณแม่ซื้อมาแทนขนมปังก็ได้คะ”

ด้านรู้จักอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับการรู้จักอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง ผ่านการตั้งคำถามกับผู้ปกครองเกี่ยวกับนิทาน เช่น ทำไม ขาวผ่องเขาทำร้ายสิ่งของรอบข้าง , ทำไมเขาขาวผ่องถึง มีน้ำตาไหลออกมา, แล้วทำไมปยุ่นถึงยอมเอาแอปเปิลมาให้ขาวผ่อง (นิทานขาวผ่องซีโมโห) เด็กเกิดการรับรู้เกี่ยวกับอารมณ์และพฤติกรรมที่แสดงออกมาของตัวละครนิทาน บอกได้ว่าการแสดงพฤติกรรมนี้เรียกว่าอารมณ์อะไร และพฤติกรรมที่แสดงออกมาเหมาะสมหรือไม่ ผ่านการแนะนำของผู้ปกครองในการตั้งคำถามและการอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับนิทาน ซึ่งผู้ศึกษาได้นำนิทานที่ส่งเสริมการรู้จักอารมณ์และวิธีการจัดการเกี่ยวกับอารมณ์และการควบคุมพฤติกรรมอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ แพลน ฟอร์ คิสส์ (2564) ที่กล่าวว่า ความสามารถที่จะเข้าใจอารมณ์ และควบคุมอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสมตามวัย สามารถรู้เกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึก เช่น มีความสุข เสียใจ ตื่นเต้น หรือโกรธ และส่งเสริมให้เด็กรู้เกี่ยวกับการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองให้เหมาะสมกับกับผู้อื่นและปรับตัวอยู่กับคนอื่นในสังคมอย่างมีความสุขจะทำให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.ในการใช้ชุดกิจกรรม เด็กมีความชื่นชอบการฟังนิทานและการได้ทำกิจกรรมต่อยอดจากนิทาน ครูควรมีกิจกรรมร้องเพลงหรือคำคล้องจองในการดำเนินกิจกรรมเพื่อความสนุกสนานมากขึ้น

2.จากการจัดกิจกรรม การติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองช่องทาง Line เป็นวิธีที่สะดวกที่สุด เพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่ใช้ Application Line ในการติดต่อสื่อสารส่วนใหญ่และสะดวกรวดเร็ว

3.การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์สำรอง เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการสนใจในการทำกิจกรรมเพิ่มขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลการใช้ชุดการเรียนรู้ My Happy Home ในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในด้าน Self Awareness ,Self Control

2. ส่งเสริมการจัดการตนเองสำหรับเด็กปฐมวัย โดยบูรณาการร่วมกับรูปแบบการสอนไฮสโคป ให้นักเรียนได้รู้จักวางแผน ลงมือทำและนำเสนอชิ้นงานได้

3.มีการนำชุดการเรียนรู้ My Happy Home เพื่อใช้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยร่วมกับผู้ปกครองที่บ้านเพื่อฝึกฝนทักษะการจัดการตนเองได้อย่างต่อเนื่องทั้งที่บ้านและโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. สำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2545). เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อสารระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 8-15. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธัญพร จารุไพศาล. (2560). ผลการพัฒนาทักษะสื่อสารวิทยาศาสตร์ด้านการนำเสนอด้วยวาจา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.
- บุญเกื้อ ควรหาเวช. (2543). นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ SR printing
- แพลน ฟอร์ คิดส์. (2564). คู่มือพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยสำหรับพ่อแม่ผู้ปกครอง. กรุงเทพฯ: สถาบันราชานุกูล
- ปรารธนา หาญเมธี. (2021). ทักษะอารมณ์และสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยในวิถี New Normal. พัฒนาทักษะสมอง. กรุงเทพฯ: สถาบันอาร์แอลจี
- วิโรดาภรณ์ ลาบรรเทา. (2557). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ระบบจำนวนเต็ม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์